

УДК 35 [502.31:13]

Нове публічне врядування та спільне вироблення суспільних благ

Костянтин Козлов,

кандидат наук з державного управління, доцент,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України

На початку 2000-х років реформи державного управління у глобалізованому світі перейшли на новий етап розвитку, який був обумовлений впровадженням якості як головного показника діяльності державноуправлінських інституцій у процес державного управління. Перше місце у теорії та практиці державного управління посів концепт “Governance”, що відповідає принципам демократії, вимогам ефективності, відповідальності та відкритості. За умов даного концепту відбулося становлення та розвиток нової політико-адміністративної системи — Нове публічне врядування (New Public Governance — NPG).

У свою чергу, це призвело до появи нових методів політико-адміністративного управління, фрагментації публічного (суспільного) сектора, скорочення повноважень державної служби та до створення нових умов організації самого суспільства та управління ним. Звідси витікає абсолютна спрямованість еволюції політико-адміністративних систем:

— на скорочення ролі держави та децентралізацію владних відносин;

— відмову від амбіцій керувати (управляти, контролювати) суспільством, спираючись на приватизацію процесу управління;

— пошук нових форм соціального регулювання, які обговорюються та виробляються у межах управлінської парадигми.

С. Мунші та П. Біджу наголошують, що “publicgovernance” означає “управління на основі широкої участі, що здійснюється відповідальним, підзвітним і транспарентним чином на основі принципів ефективності, легітимності та консенсусу з метою заохочення прав окремих громадян і суспільних інтересів, що свідчить про прояв політичної волі до забезпечення матеріального благополуччя суспільства та стійкого розвитку в умовах соціальної справедливості” [1].

Не можна не погодитись й з П. Хьорстом, який зауважує, що “publicgovernance” спрямоване на “створення ефективних політичних рамок, що сприяють приватній економічній діяльності: стабільному режимові, правопорядку, ефективній державній адміністрації, адаптованій до виконання функцій, які звичайно можуть виконуватися урядами, і сильному громадянському суспільству, не залежному від держави [2]”.

На нашу думку, найбільш просто “publicgovernance” можна охарактеризувати як систему, в якій зацікавлені сторони взаємодіють одна з одною для впливу на результати публічної політики.

Підтвердженням цьому є й вже класичне значення поняття “публічна політика”, що можна визначити як прогнозований та послідовний напрямок діяльності владних органів, із залученням широкого кола громадськості, з розв’язання або

попередження проблем, що виникли у суспільстві з метою гармонізації процесу суспільного розвитку. У цьому випадку саме остання стане показником якості публічного врядування.

У свою чергу, NPG є політико-адміністративною системою, що включає соціальні структури та організаційно-правові впливи при вирішенні проблем управління справами суспільства. У сучасних умовах, коли гостріше постають проблеми взаємодії органів публічного врядування і інститутів громадянського суспільства, а механізми державного управління у всьому світі не витримують кризи, проблеми підвищення дієвості публічного врядування набувають особливого значення.

NPG вимагає більш інноваційних підходів до побудови діалогу між владою і громадськістю. А тому на перший план у стосунках держави і громадянського суспільства виходить “спільне виробництво” благ (Co-production) для задоволення потреб споживачів послуг, що у свою чергу, дає можливість громадськості відчувати відповідальність за прийняті рішення стосовно подолання чи попередження проблем, які виникають (чи можуть виникнути) у суспільстві.

На сьогоднішній день термін “Co-production” (спільне виробництво) знайшов відображення у працях деяких науковців. Проте класичними є праці ведучих фахівців з державного управління, які протягом доволі довгого часу працювали над питанням діалектичного поєднання NPG і спільного виробництва суспільних благ, а саме В. Пестоффа та Т. Брандсена [3].

Найпростіше визначення як поняттю “спільне виробництво суспільних благ”, так і “співуправління” (co-management) та “співурядуванню” (co-governance) надає В. Пестофф [4].

На думку вченого, “спільне виробництво суспільних благ” належить до такої сфери життєдіяльності суспільства, у якій громадяни виробляють, принаймні частково, послуги, якими вони самі ж й ко-

ристуються. Громадяни, які обіймаються спільним виробництвом суспільних благ, не покладаються на фінансові або інші ресурси від владних установ для розвитку нових або вдосконалення існуючих послуг. Проте у більшості випадків, під час вироблення суспільних благ, працівники владних структур здійснюють пряму підтримку громадян, територіальних громад або малих неприбуткових організацій.

У свою чергу, за твердженням вченого, “співуправління” (co-management) відбувається за ситуації, коли різні організації взаємодіють одна з одною з метою координації надання послуги або реалізації проекту. “Співуправління” не потребує прямої участі споживача послуги або громадянина, але у той же час, актори з різних секторів або організацій використовують свої певні ресурси безпосередньо для внесення вкладу щодо практичного способу надання послуги або реалізації проекту.

“Співурядування” (co-governance) відображається у процесі вироблення політики та стратегічного планування надання послуг або реалізації проекту. Актори з різних організацій і секторів визначають загальні пріоритети публічної політики і можуть трансформувати їх у стратегічні плани. “Співурядування” (co-governance) відбувається ефективно за умов найбільшого залучення різного роду організацій до процесів вироблення публічної політики, спільного виробництва суспільних благ, надання послуг чи реалізації проекту.

Треба зазначити, що у процесі реалізації певного проекту або наданні послуги, ми, швидше за все, можемо знайти відображення всіх трьох вимірів співучасті. Проте, кожен з цих вимірів відрізняється один від одного. Процес спільного виробництва благ та послуг відрізняється від тісної співпраці з іншою організацією для ефективного “співуправління” (co-management) процесом вироблення блага чи надання послуги. Також існує чітка різниця між спільним виробництвом благ (co-production) та “співуправлінням”

(co-management), які безпосередньо стосуються надання конкретної послуги або реалізації проекту та “співурядуванням” (co-governance), що у першу чергу стосується вироблення політики і реалізації стратегії.

Література

1. *Munshi, S.* Concern for Good Governance in Comparative Perspective / Surendra Munshi and Paul Abraham Biju // Good Governance, Democratic Societies and Globalization. — New Delhi, Sage Publications, 2004. — 424 p.

2. *Hirst, P.* Democracy and Governance / Paul Hirst // in Pierre, Jon (ed.), Debating Governance : Authority, Steering, and Democracy, Oxford University Press, 2000. — 266 p.

3. *Pestoff, V.* New Public Governance, the Third Sector, and Co-Production / Victor Pestoff, Taco Brandsen, Bram Verschuere. — Routledge, 2013. — 424 p.

4. *Pestoff, V.* Co-production and new public governance in Europe [Електронний ресурс] / Victor Pestoff. — Режим доступу : https://wiki.p2pfoundation.net/Co-Production_and_New_Public_Governance_in_Europe.

15.03.2017